

Nr 204.

Av herrar **Strindlund** och **Bergqvist**, *angående inrättande av ett centralt organ för planmässig organisation av de statliga och statsunderstödda anstalterna för asociala individer.*

Under de senaste årtiondena har samhällets verksamhet för tillrättaförande av de asociala elementen tagit allt större omfattning, och de principer rörande det asociala klienteletts differentiering, som utformats och vunnit gehör, hava medfört en kraftig utbyggnad av det statliga och statsunderstödda anstaltssystemet. För närvarande finnas sålunda ett flertal anstalter av ungefärligen samma typ men med olika uppgifter. Under justitiedepartementets förvaltningsområde sortera fångvårds- och tvångsuppfostringsanstalterna; under socialdepartementet åter falla tvångsarbets- och alkoholistanstalterna samt skyddshemmen.

Någon gemensam överledning för dessa anstalter finnes icke, utan ledningen är splittrad på bland andra fångvårdsstyrelsen, socialstyrelsen samt statens fattigvårds- och barnavårdsinspektion. Allteftersom anstaltssystemets utbyggnad fortgått hava vissa olägenheter av denna splittring framträtt. Det har framför allt visat sig, att de befintliga anstalterna vid uppkomsten av nya vårdbehov icke utnyttjats på ett sätt som ekonomiskt sett varit mest önskvärt. Anledningen härtill torde säkerligen vara att söka i det förhållandet, att ett centralt organ med möjlighet att överblicka de skilda anstalternas beläggningsmöjligheter saknats. Därest ett organ funnits, som genom intim kontakt med anstalternas styrelser kunnat såväl gent emot statsmakterna som anstaltsstyrelserna i händelse av behov utöva en rådgivande och vägledande verksamhet, hade säkerligen mycket varit vunnet ur synpunkten av en planmässig ekonomisk disposition av anstalterna.

Det behov, som här skisserats och som utvecklingen själv skapat, synes icke utan vidare böra avvisas. Å andra sidan är det icke möjligt att utan särskild utredning komma till en bestämd uppfattning rörande den lämpligaste formen för en överledning av här angiven art jämte därmed sammanhängande spörsmål. Det torde därför vara nödvändigt att låta verkställa en utredning i förevarande hänseende, därvid det torde ankomma på Kungl. Maj:t att utforma de närmare direktiven för utredningens bedrivande.

Ehuru vi sålunda i första hand syfta till en utredning för åstadkommande av ett organ för en planmässig ekonomisk disposition av anstalter å ifrågasvarande vårdområde, vilja vi icke underlåta att fästa uppmärksamheten på att tanken på ett organ med än vidare befogenheter tidigare framkommit.

Sålunda har statskontoret i utlåtande över statens organisationsnämnds den 11 oktober 1933 avgivna utredning och förslag angående fångvårdens framtida ordnande betonat, att det vore förtjänt att tagas under övervägande, huruvida icke fångvårds-, tvångsuppfostrings-, tvångsarbets- och alkoholistanstalterna samt skyddshemmen borde ställas under gemensam överledning. Denna ledning skulle enligt berörda utlåtande även draga försorg om att överflyttning av omhändertagna anstalterna emellan skedde, så att de omhändertagna bleve placerade, där de med hänsyn till sin speciella beskaffenhet närmast hörde hemma. Såsom förhållandena nu gestalta sig, blir nämligen den omhändertagnes placering beroende på indikationerna för omhändertagandet. Därest utredningen kunde vidgas till att omfatta jämväl förutsättningarna och formerna för en dylik överledning, skulle detta ur flera synpunkter vara värdefullt.

De spörsmål, som vi här berört, synas oss lämpligen böra avhandlas i samband med övriga frågor rörande de förvaltningsgrenar, varunder ifrågasvarande anstalter höra hemma.

Under åberopande av det anförda hemställa vi,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning om inrättande av ett central organ för en planmässig organisation av de statliga och statsunderstödda anstalterna för asociala individer samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 23 januari 1937.

Gerh. Strindlund.

Thorwald Bergquist.
